

Ca. 15.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE
LACTIS SUSPECTA
PRÆSENTIA IN INNUPTIS,

ad Hippoc. Sect. V. aph. 39.

Wie weit man sich in Criminalibus auf diese Observation
zu beruffen habe;

Quam

AUSPICE DEO PROPITIO,
Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſe Facultatis Medica,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,
P R Æ S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. PORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.
CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE
PUBLICO ORDINARIO, ETC.
DECANO H. T. SPECTATISSIMO,

Domino Patrono ac Promotore suo, omni honoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DO-
CTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQVE CONSVETIS
ANNO MDCCXXI. D. AUGUST.
Publicæ ac placidæ Eruditorum ventilationi subjicies
RESPONDENS

CHRISTIANUS MAURITIUS ENGEL,
ROCHLITZIO-MISNICUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

DISSERTATION IN ANATOMIA MEDICA

LACTES SUBJECTA

TRANSIENS IN ANIMUS HIS

IN ANIMUS HIS

DISSERTATION

DISSERTATION

DISSERTATION

DISSERTATION

CHRISTIANUS MARIUS ENGEL

CHRISTIANUS MARIUS ENGEL

VIRO
ILLUSTRI, EXCELLENTISSIMO,
CONSULTISSIMO,
DOMINO;
DN. CAROLO GOTTFRIED
WEIDLICH,
DYNASTAE IN NEUKIRCH,
POTENTISSIMI POLONIARUM REGIS ET
PRINCIPIS ELECTORIS SAXONIAE A CONSILII
AULAE JUSTITIAEQUE,

NEC NON

V I R O

EXCELLENTISSIMO, AMPLISSIMO,
CONSULTISSIMO,
D O M I N O,

DN. CAROLO ERDMANN
WEIDLICH,

SACRAE REGIAE MAJESTATIS POLONIA-
RUM VECTIGALIIUM PUBLICORUM EX CON-
SUMTIS ET JURIIUM PRAEFECTO,

AVUNCULIS ET PATRONIS SUIS
SUMMOPERE COLENDIS VENERANDIS

HANC DISPUTATIONEM INAUGURALEM

CUM PERPETUAE FELICITATIS VOTO

OFFERT, DEDICAT

DEVOTISSIMUS CLIENS

CHRISTIANUS MAURITIUS ENGEL.

V I R I
ILLUSTRIS, ET EXCELLENTISSIME!

ACademiis valedicturus, more a majoribus tradito, immunitatem amissam sanitatem legitime restituendi, praesentemque provide tuendi ambire constitueram. Adibam igitur Gratiofissimum Medicorum Ordinem, qui mihi, ut in optatis erat, potestatem ac veniam in publicum prodeundi, ac Summos in Medicina honores capeffendi largitus est. Hujus rei gratia Disputatio praesens inauguralis praelo subjecta fuit, quam VOBIS V I R I ILLUSTRIS & EXCELLENTISSIME sacram esse jubeo. Exoptatissimam hanc occasionem VOBIS animum meum devinctissimum publice testificandi magno sane cum animi oblectamento arripio. Vos enim, cum tristitia parentis fata eaque praematura luctu me acerbissimo fere opprimerent, animum languentem refocillastis, Patrisque beatae memoriae vices ita supplevistis, ut dubius certe haeream, cui magis debeam, illi, qui mihi vitam dedit, an VOBIS qui mihi vitam benignam praestitistis, rationemque recte vivendi subministrastis. VESTRIS enim & auxiliis & consiliis adjutus in scientiam medicam incumbere mihi datum fuit, ita ut confidam, me hac ratione generi humano in posterum non plane inuici-

inutilem futurum esse. Fateor autem non ideo **VESTRIS**
NOMINIBUS me hoc opusculum, quod jure optimo a me
reperere potestis, inscripsisse, quod eo ipso beneficia **VE-**
S TRA in me collata rependi posse crediderim. Ea enim tam
multa sunt, ut & mihi enumeranti tempus deficeret. Attamen
mihi non imperare possum, quin referam, quo nam certe pa-
terno affectu, **TU VIR EXCELLENTISSIME**, me do-
miculum tuum nuperrime **TE** visendi gratia adeuntem, ibi-
que præter spem atque opinionem morbo conflitantem gra-
vissimo profecutus es. Velim igitur ut **VOBIS** persuadeatis
eam solummodo ob causam factum esse, quo notam ingrati
hominis effugiam, & verbis gratias agam, id quod unicum
est, quod gratis animis relinquitur, quoties iis debent qui su-
pra omnem remunerationem positi sunt. Enumeratione **VE-**
S TRARVM virtutum facile supersedere possum. Optimus
enim quisque ad prodendam virtutis memoriam non laudis
sed conscientia bonæ pretio ducitur, & sic præclarorum fa-
ctorum studiosissimus, laudis autem est impatientissimus. Sa-
tis est enumerasse, **vos** mihi exemplar, ad quod vitæ meæ
curriculum composui, suppeditasse. Et id etiam efficiet, ut
indefessum literarum studium perpetuus meus comes futu-
rus sit, quo dignus haberi possim

TANTORUM PATRONORUM

Obsequenssimus Client

CHRISTIANUS MAURITIUS ENGEL

PROOEMIUM.

DE iniquis Advocatis justo zelo profitemur **AMBROSIVS** in *Serm. Fuste advocato dicitur, redde quod accepisti, quoniam contra veritatem fecisti, iniquitati adfuisi, iudicem sefellisti, justam causam oppressisti, de falsitate vicisti: hoc effatum de illis im-* primis valet, qui dulce in acidum, verum in falsum, & justum in injustum convertunt, ideo multis modis atque occasionibus spiritum iniquitatis suæ produnt, hinc ab ipsis æquis & justis Sacerdotibus justitiæ velut scabiosæ fugiuntur oves, de quibus etiam illud valet, quod de integris & piis Ecclesiasticis Sacerdotibus eloquitur apostolus, *horum exitum contueamini;* de talibus improbis justitiæ devastatoribus & perversoribus inquit **BERNHARDUS** de *confident: hi sunt qui docuerunt linguas loqui grandia, cum operantur exigua; largissimi promissores, parcissimi exhibitores, diversi adveniunt justitiam, erudiri pro falsitate, sapientes sunt, ut faciunt matum, bene autem facere nesciunt: tales, qui se ja-*

A 2

Etiant

Citant defensores veritatis & protectores justitiæ,
 magis ad subversionem, quam inventionem & defen-
 sionem illius proficiunt: nec hi sine legibus & alle-
 gationibus loqui & tumida sua judicia colorare ne-
 sciunt, modo illæ statui causæ & conformes & ac-
 commodatæ sint: hinc de illis sæpe valet iudicium
 ORIGENIS in *Exod 8. vana significant clamoras advo-
 catorum allegationes, quæ inani & inflata modulatione vel-
 ut vanarum jonis & cantibus mundo deceptionis fabulas in-
 rulerunt.* Mirum sane est, quanto nisu atque ope-
 re istiusmodi graculi interdum optimas medicorum
 relationes, & sobrias dijudicationes invehere & arro-
 dere, in superque multa indiscretim congerere & ima-
 sum confundere, soleant, ut aliam in aprico posi-
 tam rem turbare, retardare, impedire, aliamque
 larvam eidem inducere queant. Et quis non contra
 merita æstimatione concelebret prudentes, justos &
 conscientiosos rerum atque causarum actores, qui
 omnes circumstantias & res facti exacte conferunt,
 dextre applicant & solide dijudicant, haud vero ubi-
 que exempla, male quadrantia, corradunt, nudis præ-
 sumptionibus & opinionibus concertant & loco so-
 briarum & solidarum defensionum, nudis petiti-
 onibus principii probationes in contrarium formant.
 Inter alia argumenta, quæ Medicum & Advocatum
 in diffensiones & controversias judiciales super casus
 forenses obvios trahunt, sunt specie discrepantes hu-
 mores, quorum cognitio non raro utrosque sepa-
 rat. Sic quoad *Sanguinem* in causâ Homicidii interdum
 medicus lethalem significat & accusat illius pro-
 fusio.

fusionem, quam contra Advocatus negat: ille nonnunquam absolute lethalem pronunciat quandam læsionem, hic provocat ad accidentalem sanguinis inturgescentiam, commotionem, stasim, acrimoniam &c. Si quis confestim post acceptum vulnus morte occumbit & medicus vulnerationem lethalem renunciat, mox defensor ad orgasmum sanguinis, rixis & comotationibus concitatum, confugit, unde magis accidens apoplecticum, a fortuita perruptione & extravasatione sanguinis in cerebro ortum, accusat; & ita in variis aliis casibus culpam in sanguinem sine prægnanati causa conjicere quidam defensorum annuntur. Alius principalis humor *Bilem* constituit, quæ perinde interdum advocatis bilem movet, quando medici in certis casibus non illam, sed aliam controversorum casuum causam inculant, si v. g. aliquis ex veneno oblato mortuus judicatur, defensor autem acriter acrem culpam & proclamat bilem, quia interdum morbi cholericæ veneficium simulare solent: Si quis avtochir esse præsumitur, aut ob sontricas causas talis esse judicatur, facile Patronus causæ & casus, promiscue ad prægressam aut præsumtam iracundiam provocat, iterumque bilis virulentiam ream facit: idem etiam contingit, quando philtorum propinatum ad litem aut criminalem inquisitionem ansam præbet: aut si quis de venerea infectione suspectus aut plane accusatus est, mox biliosa, aut scorbutica sanguinis intemperies supponitur & allegatur. Si quis chronico & pertinaci delirio affectus præsumitur, confestim defensor ad transitoriam bilis effe-

vescentiam, adeoque facile curabilem morbosam afflictionem provocando confugit. Si incongrue, imperite & perverse ordinatum medicamentum accusatur, quod alicui mortem aut valetudinarium statum conciliaverit, tunc iterum culpa in copiosam & nocivam bilem conjicitur. Sic etiam *Seminalis* humor ad varias lites ansam præbet, dum e.g. ad stuprum violentum excusandum & defendendum declinatur malitiosa & nefanda arbitraria, præcogitata animi libido & incusatur spermatis acrimonia & cæstrum unde non modo naturaliter organa genitalia irritantur & ex necessitate physica ad talem actum lascivum quasi impelluntur, sed & animus talium hominum ob eandem consensionem afficitur, ad talem raptum rabioso modo impellitur & cogitur, velut lasciva flagrantia cervi & urogalli, wie der Hirsch in der Brunst, und Auerhahn wann er fälzt, qui delirus ardor est, sub qua rationis corruptione impotentes esse reputantur & miserabilibus personis accensentur: sub hac larva excusationis varia delicta & crimina non modo stupri violenti, sed & adulterii, Sodomiae &c. defendi possent. Ita etiam in puncto desiderati divortii, quando uxor mariti sui pertæsa, loco libelli repudii, ope callidi advocati varias causas fingit & excogitat; nunc enim vir semen infecundum continet, ideoque ad sobolem procreandam, & ut vult atque judicat ad principalem matrimonii scopum impetrandum, inhabilis accusatur, modo femine defectu laborare diffamatur, modo semine impuro, aut nimis acri contaminatus denunciatur, a quo uxor iniqua

qua varios cruciatus, hystericos, colicos, ferme convulsivos, aut stranguriam, ischuriam, animi deliquia, cardialgiam, vomitus, flatulentiam, alvi vel obstructionem vel profluvium, excoriationes, exulcerationes, pruritus, tumores & ardores genitalium, fluorem album & varia alia mala patitatur atque indicat. Haud quidem asserimus tales provocationes & accusationes semper & indiscretim falsas, fraudulentas & rabulisticas esse: id vero significamus, quod nonnunquam inique tales causae allegentur: interim ejusmodi defensores suo officio satisfacere volunt, quomodocunque autem fors deincadat, aut undecunque rationes, argumenta, loci topici & inventiones in contrarium congregentur; quam nonnunquam similes sibi conciliant amicos medicos, ut tam nobile par, & cum parte aut cliente agente trifolium curiosas fabricet exceptiones. Brevibus has observationes loco praefaminis annotare & praemittere placuit, quibus modo probare volumus, quam saepe humorum, in homine obviorem, consideratio consiliariis partium controvertentium crabrones movere, aut causam rixandi, & excipiendi largiri queant. Ex hisce humoribus adhuc *Lactis* considerationem annectere lubet, quod in actionibus & inquisitionibus forensibus per saepe indagationem & dijudicationem meretur, non modo quoad illam disquisitionem, quam ante breviter praeterlapsum tempus D. D. PRAESES Inaugurali quadam dissertatione explicavit, an mulier teneatur proprium suum lactare infantem, sed quoad arduam & momentosam

tosam illam alteram disquisitionem, an *Lactis præsentiæ indicium Graviditatis aut prægressi vel immaturi vel maturi partus sit*. Et hoc illud notatu dignum est thema aut argumentum, quod Medici explicare, resolvere, decidere & in causis forensibus applicare possunt, quod præsentis etiam Specimine Inaugurali succincte tractare & enucleare volumus: quod propositum ut ad vota decurrat, divinum auxilium devotissimis precibus imploramus.

§. I.

Præsentiæ tractationis argumentum concernit *Lactis præsentiæ* in scæminis, quæ adhuc *virgines* se & intactas esse perhibent, nihilominus *suspicionem* excitant, quod adeo puræ & *innocentes* haud videantur, quia *Lactis* præparatio *naturaliter* cum *fetu* jam ad aliquam *perfectiorem* adscendente, vel cum *premaruro*, aut legitimo & *naturali* partu prægressio connexa est: id quod non modo in re ipsa ratum & fundatum est, sed uberrimis testimoniis Medicorum comprobatum prostat. Non parum autem illos, qui hanc accusationem limitant & excusant, *GALENI* effatum in *Historia Philosophica* offendit & inquietat, dum *cap. 8 de Signo* testatur, *loc in papillis repertum, mulierem peperisse, prodeve*; quem librum *non Galeni*, sed spurium esse, & aut ab *Aëtio*, aut *Plutarcho* derivandum, varii auctores arbitrantur: attamen sive hoc *Galenii* s. alterius auctoris sententia & iudicium sit, ut plurimum tamen cum *veritate facti* convenire videtur, licet propterea *excepta* observationes æque *aliqualem* valorem servent. Quamvis autem hæc observatio.

tio, quod in *innocentibus* virginibus lac *generari* queat, a multis negetur, quos ex omnium facultatum choro congregit & nominavit *FRANCKENAU* in *Saryra Medica XV. §. 2. sq.* tamen huic dubitationi & abnegationi illud *HIPPOCRATIS Sect. V. aph. 39* repugnat: *Si mulier, neque pragnans, neque puerpera lac habet, huic suppresso sunt menstrua*: cui observationi plurimi medicorum, *ratione & experientia* muniti, subscribunt, comprobantque, quod ob defectum menstrui fluxus *morbisum* in virginibus *sine castitatis violazione* Lac in mammis *preparari* & colligi queat, ita ut hæc exceptio a *regula* nihilosciscus in *orte* fundata deprehendatur: Hæc *extraordinaria* observatio non solum in statu *præternaturali* annotata fuit, sed in *selectis* plane aliis quasi *naturalibus* casibus atque historiis illustrata & confirmata passim legitur: cujusmodi exempla multa a *FRANCKENAU l. c.* ut & in *annot. in P. Zacchia Q. med. Leg. Lib. 1. tit. 3. qu. 1. n. 25.* nec non a *D. D. PRÆSIDE* allegata prostant in *Lexico Reali & Jurisprud. Medica Primo Tomo*, ubi in *humano & brutino* genere subjecta *scæminini* sexus libere & sponte *absque* ulla *morb. si.* a causa *citra* ul lum prævium *congressum* cum altero sexu lactis generationem fuerant experta, imo quod *magis insolitum* est, in nonnullis *masculis* humanis similis *lactis secretio & collectio* in mammis observata fuit: quales casus illis *admirandis* naturæ effectibus vulgo adscribuntur, quorum multiplicia alia specimina & phænomena, ad medicam etiam disquisitionem spectantia, passim recensentur. Interea *naturalis connectio*, quæ inter *gravidam & fetum, matrem & infantem* intercedit, quæ *ordinarie* lactis generationem involvit, multos derinuit atque seduxit, quo minus ca-

supra

B

sum

sum dabilem aut *possibilem* mutationem agnoscere & concedere possint, quod *lac verum* & genuinum in *virginibus* fecerni queat: qua propter aliqui judicaverant, *illum* humorem, qui *a mensium suppressione* in mammis reperitur, *minime* lac, sed *impurum* quoddam recrementum esse, quoniam sincerum & *purum lac fetus* & *infantis* usui secundum naturalem ordinem destinatum est: quam sententiam *Maur. CORDÆUS* in *Hipp. Lib. 1. de muliebr. comm. 4. & 6.* ut & *LAURENTIUS Anat. cap. 9. qv. 2.* tuentur: *Contra* hanc dubitationem & *exceptionem* vicissim alii, *Hippocratis aurboritari* inhærentes & rationum serutinio operam dantes a veritate *causa* & *effectus* argumentantur, & vario modo certitudinem controversæ illius observationis probare nituntur: in quo modo probandi licet rationes anatomicae a consensu *uteri* & *mammarum* mediantibus *venis*, utrisque partibus communibus creditis, valde *erroneæ*, fictæ, obscuræ & imaginariæ, ideoque *antiquis* opinionibus relinquendæ sint, utur certiores magis perspicuæ constant, attamen experientia indubitatis exemplis eandem observationem satis superque comprobat. Proinde autem hæc dissensio tam in foro *medico*, quam in Collegio *mixto Medico-Juridico* atque *forensi*, multis *erroneis usibus* atque applicationibus ansam præbuit, quibus propterea evitandis atque declinandis ab utraque parte cura impendenda erit, siquidem in nonnullis *arduis* casibus *Medicorum* interpretationes & decisiones requiruntur, ne *Hippocratis* observatio *ultra limites* & causarum concurrentium qualitatem extendatur & amplificetur.

§. II.

Cardo vero rei & *momentum* præsentis tractationis atque

atque thematis in eo verſatur, an videlicet ſceminæ clandeſtinæ *imprægnationis*, aut procurati *abortus*, aut celati *prægreſſi partus* ſuſpectæ, in quibus ſub *inſpectione* corporis *in mammis lac* invenitur, ex *hoc indicio* præſumpti delicti *rea* agnoſcendæ ſint, an contra juxta *communem* morem ad *Hippocraticam* illam obſervationem *fundarum* ac fide dignum *refugium* capere liceat atque conveniat: nam *quotieſcunq̃* contra *ſuſpectas* tales ſceminas Inquiſitio orta, formata & inſtructa eſt, ferme ſemper ſub hac Hippocratica annotatione *defenſores patrociniũ* & protectorium quærunť, ita ut expansis amplificationum & multarum allegationum & variis hifloriis onuſtarum navium velis in portum hujus ſecuritatís confugere ſoleant: Quoniam hæc aſſertio Senis medici non *uni-verſalis* nec *promiſcua*, accipienda & applicanda eſt, ideo omnis inde exſpectandus & paſſim obviuſ *abusus* a medicis *peritis* ſollicite intercipi debet. Si enim *uni defenſori* ad hoc aſylum patet acceſſus, quidni *alter* & tandem *omnis* eo confugere poterit: Et hæc provocatio & excuſatio, licet in *particulari* applicatione juſta & *vera* eſſe poſſit, haud tamen *multis*, ne quidem *plurimis*, minime *omnibus* ad hoc refugium patet aditus, ni veritati *medicæ* viſ, & juſtitie *criminali fallacia* & violatio inferatur. Etenim in *individuali* applicatione minime valet & ſufficit provocatio ad *Hippocratis* effarum, nec allegatio, *comparate multorum* caſuum & exemplorum, lactis in *inculpata* virgine, innocentiffima puella, muliere nec gravida, nec puerpera, ut & in puero, juvene, viro, reperti, fatiſcit, id rectius demonſtrandum erit, an *hæc* exempla ad *præſentem* perſonam quadrent, & an hoc, quod *de uno*

valet, idem etiam valeat de *hoc*, & *altero*, & *singulis* subje-
ctis. Hoc itaque inter medium septum medici periti strue-
re, eoque ipso iustitiæ subvenire debent. Et ita quidem *sa-*
va autoritate & observatione Hippocratis, hæc tamen al-
legatio & excusatio eximiam meretur interpretationem,
exceptionem & limitationem: siquidem adeo speciosa an-
notatio teste *experientia & plurimorum* medicorum, im-
primis in hunc aphorismum *commentantium* suffragio per-
quam *rara* existit; ex illis testibus atque Commentatori-
bus producimus GALENUM, *Christoph. a VEGA*, *Jacob.*
FONTANUM, *Ant. Mus. BRASAVOLAM*, *HEURNIUM*:
inter reliquos *Guido Ant. ALBANESIUS* in *b. aph.* inquit,
non existimandum est, ac si hoc crebro eveniat, quin recti-
us rarissime hoc contingit, quod Senex hoc aph. notavit. E
reliquis *ARISTOTELES Lib. 3. Hist. anim. c. 20.* testatur:
non prægnantibus aliquando, sed RARO edulus quibusdam
efficitur, ut lactescant, etiam quibusdam mulieribus natu
majoribus sucu frequentiore loc prodiit & copia tanta, ut
infantem enutrire potuerint: hanc infrequentiam hujus
conversionis in Lactis præparationem, confirmant RAN-
CHINUS de Morb. virgin. Sect. 1. c. 16 *JONSTON ræumatogr.*
Class. X c. 5. art. 2. in fin. *SENNERTUS Prax. Lib. 4. Pav.*
2. Sect. 3. c. 1. qv. 6. *BARTHOLINUS in institut. med.* ita etiam
hujus *raritatis* rationem reddit, pro suo arbitrio *SINI-*
BALDUS geneanthrop. Lib. IV. tr. 2. c. 7 p. 467. Circa hu-
jus accidentis raritatem fusius occupatur *Zacutus LUSI-*
TANUS Prax. hist. Lib. III. c. 8. ad fin. ita differens: *hoc*
raro contingit, ut Galenus protulit, quæ autem rara sunt
contemnunt medici, qui solum frequentia tractant: neque
enim ex iis, quæ aut bis homo vidit, debet pronunciata me-
dica

dico conficere, lib. de fet form c. 2. dicebat Galenus. Lac ergo citra conceptionem, etsi raro, & in conceptione frequenter gigni potest &c. conf. MERCATUS Lib. 1. de Parv. Part. 4. Class. 4. qv 124. n. 3. BARTHOLINUS in Anat. Lib. 2. c. 1. ait: etiam in virginibus & mulieribus non gravidis aliquando (licet raro fiat) lac generari potest, si copioso & spirituosio sanguine referta sint mammae, & accedat suppressio menstruorum &c. & ne plura addamus testimonia, unicum adhuc DIEMERBROCKII suffragium annectimus ex annot. in hist. 75. rationales medici obstructis purgationibus mensuris lac in virginum mammis interdum generari posse, non negabunt, licet id raro fiat: Non possumus non, quin hoc ordine adhuc sententiam HOLLERII in comm. in b. apb Hipp annectamus scbol. p. 530. lac gignitur etiam quando Menses sunt suppressi: dum menstrualis materia ad mammam refluxit & in illis, partis integritate & succi bonitate lac gignitur: quod postremum rarum est & Hippocratis potius experimento comprobatum, quam ulla ratione confirmatum. Vix enim ac ne vix quidem fieri posse videtur, ut sine concubitu ac conceptione mammae lacte surgant, & a suppressis Mensibus, sanguis, ad mammam delatus coquatur in illis, & in lactis speciem transeat circa ullam mulieris molestiam: cum teste Galeno providentia naturae lac gignatur in mammis solus fetus tum utero conclusi, tum in lucem editi. nutriendi gratia: quae singula testimonia, necessitate postulante, multis aliis augeri possent, haec tamen sufficienter distinctam hujus observationis raritatem comprobant.

§. III.

Et ita non modo haec lactis generatio in innuptis

& virginibus *possibilis*, sed variis exemplis probata est, dum respectus *generici* quidam inter conceptum *fœtum* & *retentos Menses* consentientes occurrunt, siquidem facta *conceptione alimentosa* sanguinis pars in *fœtus nutritionem* impenditur, cujus *absentia* vicissim ex *retentis Menstruis* in *vegetis* & robustis naturis ad vicariam hanc *superflui* alimenti collectionem in alia culina, hominis sustentationi a teneris ministrante & destinata, occasionem præbet: hinc *F. G. DIETERICH* in *disp. solemn. 22. §. 8* recte sentit, quod lac in virginibus sit *laudabilis naturæ signum*: sicut fieri aliquin solet, ut, si fœtus ob aliquam morbosam *imbecillitatem*, vel modo acquisitam comparatam corporis *firmiorem* tantam nutrimenti copiam haud consumit, quæ in sanis, vivacibus & plethoricis fœminis præsto est, tunc *superflua* illa nutritiva portio ad *mammæ* deferatur, velut ad *gazophylacium*, ex quo tanquam ex *penario* naturali suo tempore necessaria *alimenti* quantitas depromi potest. Quemadmodum etiam *spurius* conceptus & *Mola* cum vero conceptu *aliqualem* convenientiam habent, intuitu *subjecti* aliqujus, *utero* adhærentis & de *hujus sanguine* participantis, ideo in *uisdem* casibus lac *interdum*, sed iterum raro, generari solet. Imo quod adhuc magis est, accidit etiam, quamvis *perinde raro*, ut *virgines molam* generent, sub quo statu interdum *Lactis* secretionem experiuntur, quæ licet *animalium* & exquirere formatum fœrum *non* in utero gestent, *aliud* tamen concrementum illico gerunt & *alunt*: ob id etiam *HIPPOCRATES* *Lactis deficientem* naturalem præparationem & ominosam *præsentiam*, cum *Molæ* gestatione sequenti observatione atque textu in opposito conjungit: *Lib. de sterilibus §. 20. text. 4. & 16.* quod *mola* in utero præfente

sente lac in mammis non generetur, & quod magnum signum hoc in casu sit, lac in mammis non generari, quoniam concretum tale uterinum continuo augetur, ideoque sanguis æquali quantitate ad uterum defertur, nec quædam ejus quantitas, velut *superabundans*, ad *mammæ* speciali directione & congestione transfertur, uti quidem in illis, quæ nihil in utero gestant, attamen mensum defectu laborant, in quibus sanguis absolute *superfluus* & præter consuetudinem *nimius* redditur; inde facilius ex illo aliqua *chylosa* substantiæ quantitas ad *mammæ* vehitur & ad *lactis vicariam* præparationem contribuit: Quoad hanc *abstractam* & *latam convenientiam* generationis lactis in *maritatis* & *ingravidatis*, aut plenario *partu* solutis, nec non in *innuptis* & intactis talem comparationem OLAUS WORMIUS in *Cista medica*, Thom. BARTHOLINI *Loculo XXIII. p. 248.* instituit: *putas ne impossibile esse, ut virgines & alia, quæ nondum conceperunt superfluo sanguine, (præsertim si menses substituerunt) abundare queant? putasne illas mammis simili calore præditis destitutas esse? putasne naturam in onere superfluo expellendo, minus in illis laborare, quam in aliis? vides ut res ipsa loquitur?* Quam infrequens autem ille casus est, quod ob *Mensum defectum* in *innocentibus* virginibus lac generetur, secundum *universalem* historicam æstimationem, tam *falsum* est *judicium* e *confusa* non modo *talium* exemplorum in *particulari* observatione, sed *aliarum* historiarum lactis in *masculis* humanis, & *animalibus* *fœminini* sexus, *nondum* congressum perpeffis, *collectione frequentiam* hujus accidentis *probare* velle; in quo modo aberrasse nobis videtur idem OLAUS WORMIUS *l. c. p. 251.* ita differens: *cum itaque & ratio & aucto-*

urboricatum majestas & infallibilis experientia momenta obunde evincant, tam in virginibus, quam in mulieribus sterilibus, tam in masculis rationalibus, quam irrationalibus lac copiosum existere posse & extrinsece, quis unquam sanus pro infallibili conceptus signo illud accipiat? & porro: p. 254. Rara non esse observationum docet frequentia. Legat qui volet Aristotelem locis toties citatis, legat anatomicam Alexandri Benedicti, legat observationes Schenckii, legat Cardanum, legat Vesalium, Engubium, Baricellum, aliosque infinitos, sat scio exemplorum multitudinem obruetur. Ast non numerandæ sunt historię collectivæ, ab his aliisque medicis enarratæ, quarum licet centum & ducenta allegari fortassis possent: numerata potius myriades puellarum, quæ mensium defectu laborarunt, ast similem lactis generationem nunquam expertæ sunt; inde liquebit, vix ex centum unicam hujuscemodi *extraordinariæ* & *insolitæ* lactis præparationi obnoxiam redditam fuisse. Exinde facile illa *veritas practica* inclare cet, hanc observationem non tantum *raram*, sed plane *rarissimam* esse, ad quam tam frivole ac *promiscue* confugere, haud facile licet: ni historicam *fidem in Medicina* confuse tractare, æstimare & applicare velimus.

§. IV.

Quoniam itaque non plurimis, nec multis, sed *pau-*
cissimis omnium id accidit, quod Hippocrates adnotavit, ideo juxta *rationalem* cognitionem medicam jam *Subjecta* talia quoad *individuales* qualitates significanda erunt, quibus talis *extraordinario* Lactis secretio contingere solet & potest, ad quam delineationem *Defensores suos casus*, suasque Clientes atque Inquisitas comparare & mensurare poterunt,

terunt, ne tam temere, futiliter & *promiscue* ad *hanc Hippocraticam* annotationem, velur ad *sacram* confugiant anchoram. *Privativo* itaque disquisitione ad *insolitam* hanc *Lactis* generationem *minus* dispositæ sunt *fœminæ*, quæ sub *prædominio frigidi* temperamenti vivunt, quibus communiter actus tales *extraordinarii* nec in *moralibus* nec *physicis* operationibus familiares sunt, quippe quibus *vigor* & *resolutio* illa naturalis ad *insolita* negotia suscipienda, eminenter *deficit*: nec porro in talem insolitum processum propendent subiecta *mediocriter plethorica*, quibus etiam *modica* sanguinis abundantia nec ponderosa, nec *onerosa*, sed *tolerabilis* est, ut nec propterea ulla ratio urgeat, quo *alioquin* alimentosa quædam sanguinis copia ad necessariam & urgentem *exonerationem* transferatur, quia sub reliqua mensium *retentione* hæc *moderata* sanguinis abundantia mitius *leniusve* in corpore individui tractari potest: quapropter in *fœminis* Mensium suppressione laborantibus illa quotidiana occurrit observatio, unam præ altera lenius mitiusve inde molestari & affligi: Neque præterea ad hanc *insolitam* experientiam pronæ sunt *fœminæ*, quibus sanguis *crassior*, *viscosior*, *immobilior* & ad *stagnationes* subeundas aptior est, in quibus tam *extraordinario* sanguinis *transitio* ad *distaniores* regiones atque partes valde *difficilis* existit, cum potius in iisdem *stagnationes*, *oppletiones*, *infarctus*, *stases* & singularum excretionum *obstructiones*, & sufflaminationes *facilius* eveniant: in quibus etiam *pinguis* & alimentosa portio a sanguine tam facile haud *secedit*; hinc talia subiecta *ægerime pinguescunt*, sed magis *gracilia*, marcida, sicca & densa permanent. Proinde aliis *fœminis*, *gracili*, den-

fo & *stricto* habitu corporis præditis, *idem*, quod in quæ-
 stione est *vix* evenit, quibus *congestiones* humorosæ in-
 frequentius, *stagnationes* vicissim humorum in suis cana-
 libus *crebrius* eveniunt: sicut etiam talibus subjectis *com-
 parate minor* copia sanguinis in *compactiori solidarum* par-
 tium constitutione, *major* vero illius quantitas in *vasis* a-
 lioquin *amplioribus* præsto est, ideo partim ob *reneritu-
 dinem & gracilitatem* mammarum, partim ob *defectum*
necessariæ succulentia & humida partium impletionis,
 partim ob *difficultatem* motus *congestorii* hæc *translatio*
chylosæ partis ad & intra *mammæ* sub Mensium defectu
haud facile contingere potest: prout *idem* contingit in
 sceminis *regulariter & ordinate* lactantibus, quæ tali cor-
 poris & mammarum *gracilitate* instructæ sunt, quibus
 communiter lactis secretio non modo difficilis & *impedi-
 ta*, sed illius generatio & collectio *parca & insufficientis* est,
 ut propter talem *defectum* quædam ministrantem & *merce-
 de* conductam nutricem admittere teneantur. Ulterius
 talis immutata lactis generatio *haud* familiaris est subje-
 ctis alias *infirmis, animo & corpore* languescentibus, aut
 plane frequenter *valetudinariis*, quæ præter illas, ad *Men-
 sium suppressionem* contribuentes, causas, adhuc *aliis mor-
 bificis* causis affliguntur; ob id frivole ac audacter verbo-
 sa declamatione statum sceminarum *cachecticum & vale-
 tudinarium* accusant, qui in *omnibus* sceminis, quæ *extra*
 matrimonium ob lactis *præsentiam* in suspicionem veni-
 unt, plenis buccis *incusatæ*, quasi hic cornua aræ consti-
 tuat, quo omnes criminis alicujus reæ & summo suppli-
 cio dignæ, confugere queant. Quæcunque amplius scē-
 minæ mox *post* Mensium suppressionem *graves* cruciatus
 &

& morbificas molestias in *abdomine* experiuntur, quæ alias *anomalum* statum Menstrui negotii comitari solent, illis omnium *rarissime* talis admodum *insolita lactis* Secretio accidere solet.

¶ V.
 Contra vero ad ejusmodi, cæteroquin admodum *raram*, *conversionem mensuum* retentorum in *innuptis* & innocentibus Subjectis, ad *Mammas* & connexam *lactis* secretionem & collectionem magis dispositæ sunt *sceminae animo & corpore robusta*, activæ & expeditæ, ad negotia *extraordinaria*, *insolita* & *ardua* suscipienda *resoluta* atque intrepidæ; sicut *analogus* casus occurrit, quando *Menses* per *insolitas* vias erumpunt, qui *variori* etiam successu e *mammis* prodire leguntur: id quod sane in torpidis & *languentibus* subjectis nunquam expectandum est: plurimum enim in tali *vicario* actu *vigor*, præstantia & robur *motuum* requiritur, quæ qualitas in subjectis *timidis*, abjectis & *negligentibus* *minime* quærenda est. Deinde talia subjecta deprehenduntur communiter *eminenter plethorica* esse, id quod ex solidiori & curatiori observatione plurimi illi medici attestantur, qui hujus annotationis mentionem faciunt: *urgens* enim sanguinis abundantia cum *strenuis* magis commotionibus & *evagationibus* ut plurimum combinata advertitur, imprimis si cæteroquin naturalis *vigor* & operandi *alacritas* conjungitur. Accedit præter has qualitates sanguinis *superflui* præsentis ob mensuum suppressionem extra ordinem accumulati major *fluxilitas* & *subtilior* consistentia, quæ hujuscemodi *translationi* & congectioni *facilius* obtemperat, sicut cum eadem causa *facilior* & *celerior* massæ sanguineæ *expansio*, *organistica*

gastica commotio & translatio in *extimas* corporis regiones conjungitur: & hujus qualitatis subiectis facile ex mensium suppressione congestiones ad *pectus* & *caput* accidunt; cum contra *sceminis* quibus *spissior* ac *viscidior* est sanguis, ab eodem *defectivo* mensium vitio, pathemata in *abdomine*, *hypochondriis* & *ventriculo* congestoria, stagnatoria, angustatoria, spastica, cardialgica, emetica, syncoptica similiaque eveniant. Propterea in *ralem* menstrui negotii *transformationem* relative facilius inclinant *sceminæ*, quæ alias *congestionibus* & translationibus sanguineis *citatoribus* accurrentibus & recurrentibus *magis* obnoxia sunt, ideoque *singularibus* motuum in processu vitæ naturalis mutationibus crebrius & facilius submitte observantur. Præter hæc, huic *extraordinariæ* lactis generationi subeundæ *magis* dispositæ sunt *sceminæ* valde *lasciva* aut libidinosa, quibus ob flagrantem *venereum* affectum *simul organa venereo* instinctui & desiderio communiter *ministrantia*, utpote *uterus* & *mamma* admodum *irritantur*, ideo ut plurimum vel *bene* vel *male* menstruatis *mammæ vario* modo afficiuntur & alterantur, prout in peculiaribus individuis annotatur, hanc officinam lactis aut *appropinquantibus*, aut *fluentibus*, aut *retentis* mensibus *magis inturgescere*, aut *largiori humorum* impulsu & affluxu *intumescere*, sicut alias *voluptuosis* talibus personis perquam familiare est, ut sub ardore *libidinis* *mammæ* quasi fermentent. In hanc insolitam *lactis* generationem & anticipationem paulo *magis pronæ* sunt *sceminæ*, quæ *bene ingerunt*, bene digerunt, *multum* eumque *pinguem* sanguinem *congerunt*, adeoque *uberzorem chylosæ* & alimentosæ materiæ in massa sanguinea continent, in qui-

quibus mensium retentio ad hanc *particularem* abundantis nutritivi humoris separationem & *collectionem* anam præbet: in quibus subjectis itaque hæc *individualis* habitudo, ut coacervatio alimentosæ substantiæ ex mensium suppressione in talem specialem usum convertatur, (sicut in *aliis* individuis hæc *abundantia alimenti* in superabundantem *sanguinis* generationem & collectionem ad statum *turgide* plethoricum usque, in quibusdam etiam ad nimiam *obesitatem* & pinguem corporis expansionem dirigitur & impenditur, in nonnullis vero in *actualementam* depletionem per varias *hæmorrhagiæ* species convertitur) obtingit, in illis singulæ prædictæ causæ ad *comparate faciliorem* illius lactis extraordinariam secretionem contribuit. Denique etiam hisce qualitatibus annectimus *spongiosorem*, rurgidiorem & *succulentiorer* habitum corporis, velut in subjectis *sanguineo-cholericis*, *cholericis* & *phlegmaticis*, ut & *cholericis* & *sanguineis*, quibus etiam *mamma* paulo *ampliores* laxiores & ad talem actum præsentis observationis subeundum, aptiores existunt, ad quas non modo ordinarie *largius* atque *plenius* humores perveniunt, sed & *extra ordinem* facilius congeri possunt, quæ aptitudo *instrumentalis* æque ipsam *gravitatem*, difficultatem & insuetudinem ipsius actus allicit & *adjuvat*, sicut communiter *ubera majora* & ampliora *faciliorem* & *largiorem* lactis præparationem naturaliter nexu afferunt & inferunt.

§. VI.

Ne autem *quasdam* prædictarum qualitatium, aut *privativo*, aut *positivo* respectu, præcedentibus §. §. annotatarum nonnulli illotis manibus, aut *indiscreto* iudicio in suam

rem trahant, quando *disjunctivo* sensu, aliquas *scholarum* commemoratarum earum qualitarum fugitive & *provisive* ad *quoslibet* casus applicare, indeque parocinium aut protectorium *medicum* captare gestiunt, ideo necesse erit huic *abusui*, falso asylo & iniquis foribus pessulum obducere, ne callidi quidam & dicaces rerum controversarum atque *suspectarum* actores, circum actores & defensores huc *temere* atque infronite confugiant: *Cynosura* instar aut regulæ universalis loco sit, talẽ casum, præsentis argumenti, *rarissimum* esse, eaque propter *prædictas* qualitates, haud *qualibet* concernere subjecta, etiam si *nonnullæ* illarum qualitarum ad præsentia subjecta applicari queant: secundum quam principalem cautelam reliquæ circumstantiæ ita dijudicandæ sunt, ut si non omnes, *plurimæ* tamen qualitates in *eodem* subjecto & privativo & positivo respectu *convenire* & connectere debeant, si Hippocratis aliorumque observationes ad *substratum* casum aut *personale* subjectum applicare licebit. De hoc autem momento nec *advocari*, nec *imperiri medici* judicare possunt: inde etiam evenit, ut interdum audaces, animosi & præcipites defensores *infirmis*, confusis & perversis historiis & judiciis *medicorum* circumvallati, infronite *quoslibet*, ad hanc quæstionem *late* spectantes, historiolas fugitivo ausu rapiant, adeoque extreme vitioso argumento aut aperto paralogismo ab uno singulari, ridiculo modo, ad *universale* concludere non erubescunt. In quibuscunque enim *fæminis* motuum processus *communi* & *consuetæ* tramite progrediuntur, ita ut nullæ aliæ *distinctæ* & *insolitæ* inventiones & mutationes eveniant, quales sunt, si v. g. ex Mensium suppressione *mirabiles* & *singula-*

gulares *transitus* motuum in *diffitas* & *externas* corporis regiones oriuntur, qui vel *raras*, arduas & novas *evacuaciones*, *congestiones*, *intumescencias*, *efflorescencias*, *excrefcencias* &c. caufantur atque formant, vel infolitos *spasmos*, *convulfiones*, affluxus, apertiones & dolores excitant, vel alias *sonricas* & infrequentes *anomalias* provocant & comprehendunt, ideoque in talibus fubjectis peculiare minusque familiares qualitates observantur, welche eine eigene, befondere Art oder Natur haben: in illis extraordinariæ translationes, collectiones & vicariæ evacuationes non contingunt, quæcunque enim *morbosa* pathemata mensium retentionem *communiter* & ut plurimum comitantur, illa cum tali *infolitæ* & infrequenti mutatione minime confundenda, aut *ind. se. vero* iudicio æstimanda sunt, sicut *simplex plethoricus* status, aut animus *voluptuosus* non *promiscue* ad hanc *extraordinariam* lactis generationem & anticipatam collectionem & excretionem sufficit & satisfacit, cum *plurimæ suspectarum* fœminarum ob ferox & *voluptuosum* vivendi genus *plethorica* evadunt, infuper autem *animo lascivo* præditæ sunt, quæ propterea proterva audacia sub hisce caufis cum patronis suis protectionem, innocentiam, fidem & integritatem querere & expectare possent: qua de caufa *periti*, attenti & *circumfetti* medici *prædictas* qualitates ita conciliare & dijudicare debent, an æque in *uno* individuo concurrant, eidemque *manifeste* comperant: ob id *fide dignis* medicis *examen* & *visitatio ratiùm* suspectarum fœminarum committenda, nec *arbitrio Defensorum* relinquenda est, quorum nonnulli ne diabolo quidem defensionem denegandam esse putant. Qua occasio.

sione *Medici & Advocati* monendi sunt, ne talibus scēminis ita *frivole* hanc observationem in aurem dicant, quam fraudulentæ & *malitiosæ* illarum ambabus arripiunt, & cum defensore suo in scamno tornatorio dolosæ suæ intentionis elaborant, & callide exornant, ut facile *fallaciam* pro *veritate* vendere queant. Sufficit rectius & *abstractive* tales suspectas scēminas interrogare, *quas* in corpore suo sentiant molestas mutationes; *unde* illas deducant; quomodo quoad *singulas functiones* sint comparatæ; haud vero ipsis talia refugia monstrant & insurserent, quin magis talia *abstractive* explorent, quæ cum graviditate præsentī aut prægressa, vel cum insolita lactis generatione conveniunt: alias facile evenit, ut sceleratæ scēminæ a caudicis, parum religiosis & conscientiosis, seductæ & corruptæ, audacter indicent provocentque talem *extraordinariam* qualitatem ipsis jure *hæreditario* familiarem & *personalem* esse; qua excusatione facile iudicium humanum decipiunt.

§. VII.

Præter hæc crinomena, quibus *veritas* & certitudo observationis Hippocraticæ inquirenda & confirmanda est, nunc specialiora signa *individualia* quoad applicationem annotanda sunt; videlicet scēminæ quæ ob Mensium suppressionem Lactis generationem & præsentiam allegare & *suspicionem violatæ* castitatis a se *removere* gestiunt, haud eminenter *valetudinaria* sunt, nec propria attentione se tales esse actu sentiunt, nisi talem sensationem magis fingere & *simulare* malint, nec medici perspicuis & *indubitis* indiciis cognoscere possunt, eas ob hujus naturalis fontis *obstructionem morbosas* esse, quare
color

color faciei a naturali & sano vel nihil, vel *parum* discrepar, ad minimum nec *talis* est, qui cum Mensium *defectivo* vitio, aut alia ordinaria *lactatione* conjunctus est, dum potius hæc lactis *insolita* se & excretio *vicariam* & suppletoriam evacuationem, mensium *defectum compensationem*, constituit, & sicut in nonnullis casibus atque subjectis *fluor uterinus albus* in *proximis* locis & organis menses, *insufficienter* succedentes, *supplet*, & *Mensium alborum* nomine venit, ita *chylosa* hæc substantia in *hiscæ* scæminis ad *mammas* transfertur, quo actu æque *impeditur*, quo minus sanguis tantopere *augeatur*, uti in *communi* Mensium suppressione evenire solet. Porro ejusmodi scæminæ, quibus ob Mensium *retentionem* lac generatur sine *Graviditatis* aut *Puerperii* causa & suspitione, *robore* corporis aut *virium* præstantia satis *firma* existunt, dum vicissim pathemata, reliquam *præternaturalem* Mensium obstructionem excipientia, quippe *eminenter* morbosa, manifestum *animi languorem* & quarumlibet *virium torporem* atque decrementum complectuntur: Quod ad ipsum *modum translationis* & congestionis humorum ad *mammas* attinet, tunc nec ipse adeo *clandestinus* & lenis est, quin nonnullæ *molestiæ, insolitum* hunc actum comitantes, occurrant, licet illæ non exquisite aut *graviter valetudinarium* statum efficiant: quare in *mammis obscuri* dolores *sensorii*, inflatorii & angustatorii, in *capite* autem *transitorii dolores* congestorii irruunt, recurrunt & reperunt: Et tales molestiæ imprimis *illis temporibus* atque *periodis* ingravescunt & exacerbantur, quibus *regulari* modo *Menses* erumpere & fluere deberent; quemadmodum communiter *illa* pathema-

D

ma-

mata, quæ *atrociore* gradu & statu Mensium *defectum* comitari solent, *iisdem* periodis magis affligunt; quam mutationem lactatio *ordinario* subire haud solet: hinc *illa insolita* lactis generatio, quæ cum *præternaturali* mensium suppressione connectit, *haud continua* serie procedit, sed modo succedit, & præcipue *menstruis* illis terminis increbescit, comparate *majori mammarum* intumescencia accedit, aliquot *diebus* infisist, tandem iterum *acquiescit*, & talia *irregularia* intervalla servat, ut inde etiam colligere liceat, hanc lactis præparationem *altioris* esse indaginis & *singulares* involvere respectus: ideo sub hoc *alternante* ac mutabili processu nunc mammae *inæqualiter* inflantur, & velut *nodosa* protuberantia *intumescunt*, modo iterum *decumescunt*, & hac *instabili* qualitate produnt, quod cum *ordinario* & *regulari* Lactationis statu nullam communionem habeant: neque etiam hæc sanguinis extraordinaria translatio ad mammas & lactis rara atque insolita generatio ob Mensium suppressionem *absque omni* aut ulla molestia succedit, ut supra docente experientia DIEMERBROECK testatus est, licet propterea non *salis* & similis *valetudinarius* status oria-
tur, (qualis *ut plurimum* Mensium obstructionem sequi solet,) interea quædam *molestia* in mammis & vicinis regionibus occurrunt, præter *auctiorem* morum *sa: guinis*, majorem, fortio-rem & *pleniorem* *pulsus* arteriarum, intensiorem *calorem* naturalem, & clandestinam *orgasticam* sanguinis commotionem, *signiorem* alvum; illarum molestiarum sunt *transitoria congestiones* ad mammas & caput abeuntes, conjuncti dolores *rensvorii*, oppletorii, æstuentes, distendentes, pungitivi, aut mitiores spastici:

ci: unde etiam *facilius* in mammis *graviore morboſa* afflictiones oriuntur, quoniam ſub hoc ſtatu *motuum inſolitorum* atque ſenſibilium & *vagabundorum* major ratio habenda eſt; quare evenit, ut, ſi talis ſecretio & collectio lactis ſubito & directe *repellitur* & *ſupprimitur*, non modo in mammis, ſed & in toto *turbulento* negotio menſium graviffima *perverſio* & periculofa confuſio & exacerbatio acceleretur & exciteretur; quippe quæ qualitas ulterius teſtatur, *hanc* lactis præparationem, non cum *ordinaria* & *naturali* communi cauſa *graviditatis*, aut *puerperii* præcedentis cohærere. Præterea *Hippocrates* ſextu ſuo præſupponit, ſi mulier *nec grvida* eſt, *nec peperit*, (idque in ſcæmina *certum*, *indubitatum* & probatum eſt,) lac vero habet, huic menſes deficiunt: haud tamen Hippocrati ſermo *invertendus* eſt, quando textus ita explicatur, quod ſcæmina quæ lac in mammis continet, non gravidam, nec puerperam ſe eſſe aſſerere, ſed menſium defectum inculpate queat: nam illa obſervatio *præmittitur*, ſi *verum* eſt, mulierem nec gravidam, nec puerperam eſſe, lac tamen in mammis geſtare, tunc hujus extraordinarii accidentis, menſes retenti cauſam conſtituunt: nec ita ſenſus *invertendus* eſt, quibus lac in mammis præparatur, illæ non gravidæ & puerperæ dicendæ ſunt, quia Menſium defectus cauſa eſſe poteſt: deinde Hipp. dum menſium defectum in hac obſervatione nominat, *non alios* cauſas lactis excludit, nec ſignificat, quod *ſemper* menſium defectus lactis ſecretionem inferat: ob id non ludicre a *lactis præſentia* ad *Menſium retentionem* concludendum, ſed *aliis firmis* argumentis probandum eſt, ſcæminam non gravidam & puerperam

D 2 eſſe,

esse, *deinde* inquirendum erit, a qua causa lactis praesentia, si qua nec gravida est, nec peperit, pendeat, an a mensium defectu, *an alia* causa.

§. VIII.

Hæ observationes *lydi lopidis* instar inservire possunt, secundum quas scrutinium medicum institui potest, an lactis praesentia in innuptis *Mensum suppressioni*, an *Graviditati*, aut *Puerperio* adscribi mereatur: praeter has annotationes vero adhuc *ipsius lactis* ratio habenda est: & hoc quoad *quantitatem* & quoad *qualitatem* dijudicandum est: *illom* quod attinet, tunc in eo casu ubi Mensuum obstructio insolitæ & dubiæ lactis generationis causa est, communiter *haud multa* illius copia praeparatur, nisi tales sceminæ *turgida* plethora oppletæ, *laxiori* corporis habitu instructæ, mammis *pratundis* praeditæ, & diætæ *pinguiori* & lautiori deditæ fuerint; id eo magis *congestiones*, quam *largiores* secretiones lactis contingunt, ut propterea *affluxus* & infarctus *sanguinis* ad mammas major & *plenior*, effluxus vero *lactis* minor & *lenior* existat, sub quo *largiori* *effluxu* per rationes *mechanico-hydraulicas* uberior lactis separatio in mammis contingere *haud* potest: Et hæc quantitas sub inquisitione & inspectione mensuranda est atque dijudicanda respectu *subjecti individualis* & intuitu *causæ*: nam sceminæ *valerudinoria* atque infirmæ tam ex Mensuum suppressione, quam sub graviditate & post Partum *parum* Lactis colligunt, dum contra in *robustis* & *sanitati* proximioribus paulo *plus* illius praeparatur: quæ consideratio, *quantitatis* rationem involvens, etiam reliquis circumstantiis *diætæ*, *regiminis*, *animi motuum* ac *morum*,

ut

ut & adhibitorum experimentorum, aut medicamento-
rum accommodanda & connectenda est: quæcunque e-
nim feminæ *vili* ac *famelica* diæta fruuntur, multum
desidia indulgent, frequentius *frigida*, *crassa* & *dura* ali-
menta, *pauca* potulenta, esculenta *incrossantia*, *acida*
& similia ingerunt, corpus multum *frigori* submitunt,
quoad animum *timori*, *tristitia*, curis, angori, solici-
tudini, variisque inquietudinibus deditæ sunt, illæ talem
vicariam menstruam translationem & inde pendentem
lactis generationem vel *plane non*, vel *parcissime* expe-
riuntur, quas causas itaque sub solertiori & curatori in-
quisitione explorare & significare perquam confert. Præ-
terea autem in hujus observationis veriori *indagatione* &
æquiori *applicatione* ratio habenda est *qualitatis* in Lacte,
quod ob *Mensum defectum* quandoque generatur; &
hanc ob rationem nonnulli judicarunt, Lactis præsentiam
non indubitarum indicium *violatæ* virginittatis esse, uti e
JCTIS BOCER *de quæst. & corr. cap. 1.* KORNMANN *de ju-
re virgin c. 9* Henning ARNIS. *de Jure Connub. c. 3. Sect. 3.*
CARPZOV. *Prax. Crim. Part. 3. qu. 122. n. 22.* fenserant:
huic dubitationi ansam præbuit *artic. 36. Constit. Crimin.
Carol.* in quo sermo est de lacte vero *perfecto*, *genuino*
rechte vollkommene Milch: quare ZIERITZ *ad C. C. p. 33.
c. 36.* *alium* & *a lactis natura* recedentem liquorem distin-
guit: sed cum hæc disquisitio ad *medicam* cognitionem
pertinet, ita significandum est, nonnullos esse medicos,
qui asserunt *lac tale virginum non purum, saturatum,*
candidum & *dulce* esse, sed magis *tenue, aquosum,* e *cæ-
ruleo-flavescentis* coloris, *falsi* saporis, *alieni* odoris,
non consistens, at magis *diffuens*, adeoque *omnibus* qua-
lirati-

litatibus a lacte *alimentoso* & cum infantis nutritione proximi-
 mus conveniente, diversum: alii contra *contrarium* defendunt, ast *in eo* discrepant, quod testentur lac in *viris*, juveni-
 bus & animalibus, marem non passis, *bonum* atque pu-
 rum in nonnullis casibus repertum fuisse, quæ observa-
 tio autem non fugitive & *indiscretim* ad *innocentes* virgi-
 nes referenda est: in hisce enim *rara* illa atque insolita
 lactis præparatio cum statu *præternaturali* & *morbifico*
 Mensium, videlicet *defectu* cohæret, ideoque huic mu-
 tationi omnino aliquid *morbosi* complicatum est, licet
 non æque omnes tales virgines *exquisite* & *eminenter*
 morbo afflictæ & oppressæ appareant, utut cæteroaquin
insolitas quasdam *molestias* patiantur: quam ob rem hæc
 lactis generatio *morbificam* originem habens, non abso-
 lute *inculpabilis* esse potest & solet; ob id in præsentî ca-
 su *ut plurimum* Lac *prædictorum* qualitatum, videlicet *im-
 purum* existit, ita tamen ut inter reliquos hosce casus,
rarissimum tamen sit, si unquam *laudabile* lac in *virgi-
 nibus* ob *Mensium cessationem* & defectum observatur.
 Et hæc sunt, quæ quoad observationem præsentis the-
 matis tractare & pro meliori applicatione aphorismi
 Hippocratici *limitare* & interpretari placuit. Modum,
 itaque atque finem huic labori facimus devotissima gra-
 tiarum actione ad Summum rerum humanarum Mode-
 ratorem & adiutorem directa pro præstito in hac opel-
 la auxilio, quem pariter humillimis precibus flagitamus,
 ut præsentî tractationi æque ac reliquis nostris ingenuis
 conatibus felicem atque salutarem largiatur
 usum, successum &

F I N E M.

Nd 1257.

8°

(1712-14)

ULB Halle

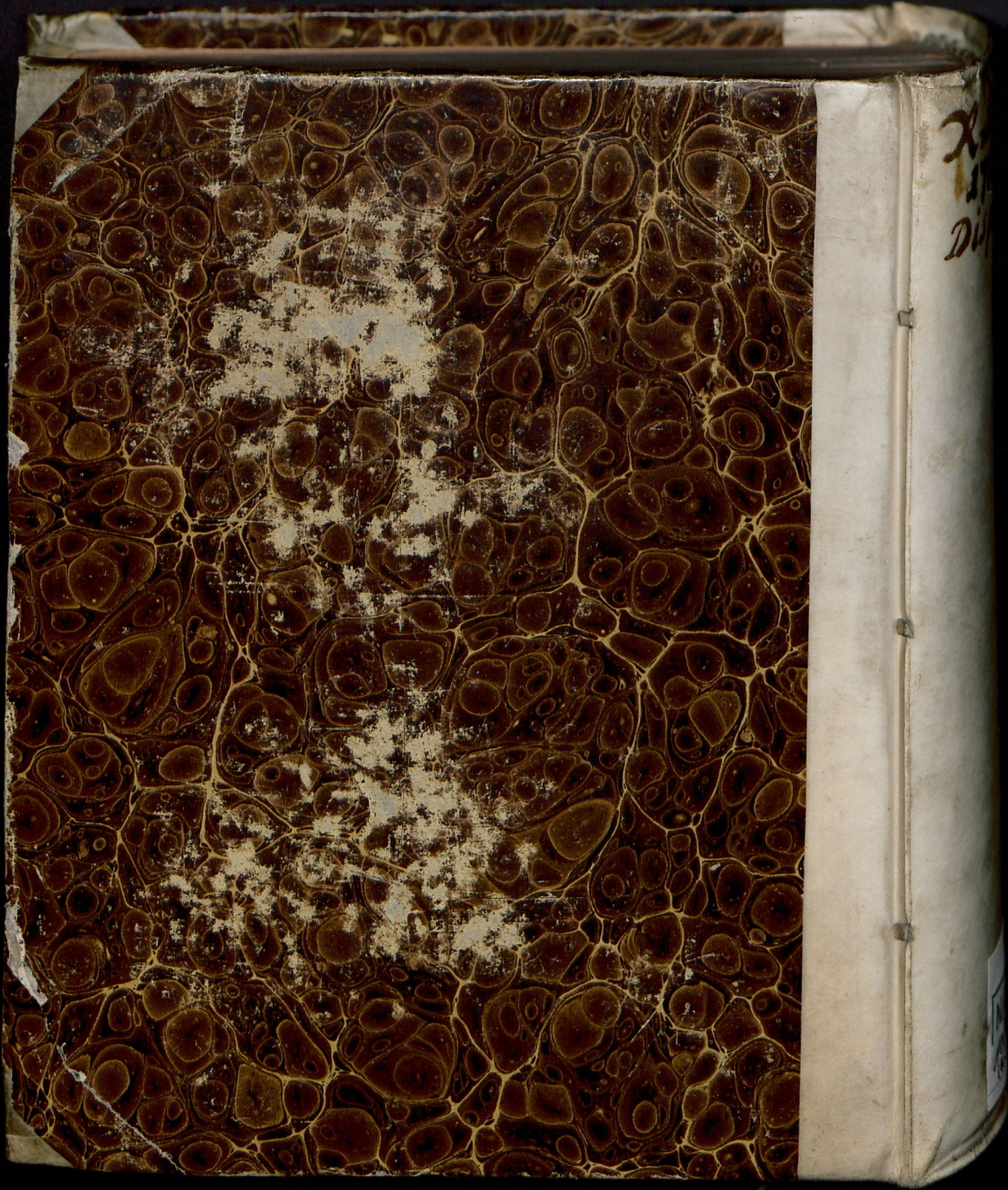
3

001 734 814

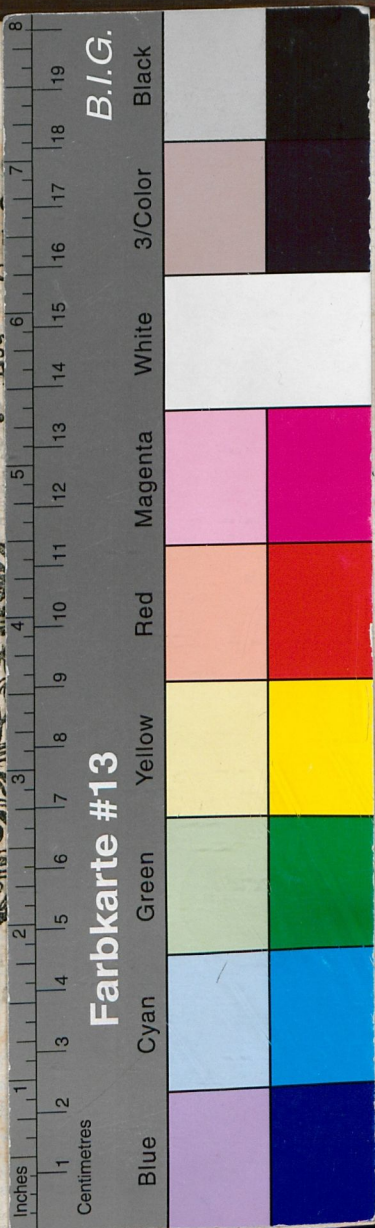

M.C.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE
LACTIS SUSPECTA
PRÆSENTIA IN INNUPTIS,

ad Hippoc. Sect. V. aph. 39.

Wie weit man sich in Criminalibus auf diese Observation
zu beruffen habe;

Quam.

AUSPICE DEO PROPITIO,
Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſæ Facultatis Medica,
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,
P R Æ S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. PORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.
CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE
PUBLICO ORDINARIO, ETC.

DECANO H. T. SPECTATISSIMO,
Domino Patrono ac Promotore suo, omni bonoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DO-
CTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQUE CONSUVETIS

ANNO MDCCXXI. D. AUGUST.

Publicæ ac placide Eruditorum ventilationi subijciet
RESPONDENS

CHRISTIANUS MAURITIUS ENGEL,

ROCHLITZIO-MISNICUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.